

Vergaderjaar 2021–2022

**28 676**

**NAVO**

**Nr. 414**

## **VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG**

Vastgesteld 7 juli 2022

De vaste commissie voor Defensie heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Defensie over de brief van 20 april 2022 over de Nederlandse bijdrage aan de NAVO Battle Group in Roemenië (Kamerstuk 28 676, nr. 404).

De vragen en opmerkingen zijn op 20 april 2022 aan de Minister van Defensie voorgelegd. Bij brief van 1 juli 2022 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,  
De Roon

De adjunct-griffier van de commissie,  
Mittendorff

## **I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het besluit tot inzet van een Nederlandse militaire eenheid in de multinationale NAVO Battle Group in Roemenië. Deze leden hebben een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie ondersteunen de inzet van Nederlandse militairen in de multinationale NAVO Battle Group in Roemenië. De Minister geeft te kennen dat, met het oog op het waarborgen van het eigen voortzettingsvermogen, de inzet in beginsel 12 maanden duurt. Deze leden vragen de Minister in te gaan op de gevolgen voor de inzetbaarheid van 11 Luchtmobiele Brigade en de landmacht. Zij vragen of er met de inzet van desbetreffende compagnie nog ruimte tot extra inzet is zodra de NAVO daarom vraagt.

De leden van de VVD-fractie lezen dat er sprake is van drie rotaties van vier maanden elk en vragen of de rotaties mogelijk door andere compagnieën binnen de landmacht worden opgevuld of dat dit louter binnen 11 Luchtmobiele Brigade blijft. Indachtig het waarborgen van het eigen voortzettingsvermogen verzoeken de leden van de VVD-fractie de Minister aan te geven hoe reëel een langere inzet dan 12 maanden is. Indien dat niet het geval is, vragen deze leden aan te geven wat de oorzaak daarvan is. Zij vragen of de Minister desnoods mogelijkheden ziet om met bijvoorbeeld België in gesprek te gaan om een jaarlijks rotatieschema overeen te komen.

De leden van de VVD-fractie vragen de Minister in bredere zin aan te geven hoe het is gesteld met de overige militaire inzet binnen de NAVO Battle Groups in Zuidoost-Europa. Zijn er landen die niet leveren wat oorspronkelijk is toegezegd? Zo ja, op welke wijze wordt dit dan opgevuld? Deze leden vragen de Minister voorts in te gaan op de effectiviteit van de inzet van de Nederlandse strijdkrachten, daar inzet nu verdeeld is over Litouwen, Slowakije en Roemenië, en tot voor kort eveneens Bulgarije. Zijn er, buiten de Verenigde Staten, andere bondgenoten die over meer dan twee landen verdeeld hun militairen inzetten? Acht de Minister deze inzet van man en materieel effectief? Zo vragen de leden van de VVD-fractie.

De Minister rept over de mogelijke inzet van een genietaakteam van circa 85 personen per rotatie. De leden van de VVD-fractie vragen de Minister in te gaan op de vraag of het genietaakteam uiteindelijk is ingezet en zo niet, waarom niet. Zij vragen de Minister voorts in te gaan op de gemaakte kostenraming na de ervaringen die inmiddels in de praktijk zijn opgedaan.

De leden van de VVD-fractie vragen de Minister tot slot in te gaan op de taken van een Framework Nation, in dit geval Frankrijk, en uiteen te zetten hoeveel militaire capaciteit en kosten daarmee voor desbetreffend land gemoeid zijn, en op welke wijze wordt besloten welk land Framework Nation wordt.

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief over de Nederlandse bijdrage aan NAVO Battle Group in Roemenië. Deze leden hebben nog enkele vragen.

De leden van de D66-fractie zijn tevreden met de inzet van het kabinet om de veiligheid van Nederland te garanderen en zijn benieuwd naar de concrete invulling van de samenwerking van de NAVO Battle Group in Roemenië. Zij vragen of de Minister kan uitweiden over de interoperabi-

liteit tussen de verschillende nationale krijgsmachten, specifiek wat betreft de interoperabiliteit van het gebruikte materieel tussen samenwerkende landen.

De leden van de D66-fractie zijn benieuwd naar de capaciteiten van de Nederlandse bijdrage aan de NAVO Battle Group in Roemenië. Zij vragen of de Minister kan uiteenzetten welk materieel er meegenomen zal worden op deze missie en aan te geven of dit zwaar genoeg is. Hoe zit het met de invulling van de medische keten? Hoe wordt voldaan aan de tijdsnormen die gelden tijdens deze missie? Welke risico's kunnen er tijdens de missie plaatsvinden en hoe worden deze afgedekt? Kan de Minister hiernaast verder uitweiden over het verloop van het transport naar Roemenië? Welke knelpunten zijn er op het gebied van militaire mobiliteit? Op welke manier worden er hier lessen uit getrokken? Worden deze lessen ook direct meegenomen naar het PESCO-project militaire mobiliteit? Zo vragen de leden van de D66-fractie.

De leden van de D66-fractie zijn benieuwd naar de strategische implicaties van de Nederlandse bijdrage aan NAVO Battle Group in Roemenië. Kan de Minister hier verder op ingaan? Is de missie deel van een veranderende focus binnen de NAVO-strategie van deterrence by reinforcement naar deterrence by denial? Hoe past deze missie in het algehele afschrikingskader van de NAVO jegens Rusland? Wat zijn de verdere strategische implicaties van deze missie, ook met betrekking tot de Nederlandse bijdrage aan de Enhanced Forward Presence missie in Litouwen? Zo vragen de leden van de D66-fractie.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief over de Nederlandse bijdrage aan NAVO Battle Group in Roemenië. Deze leden onderschrijven de noodzaak om de oostgrens van het NAVO-bondgenootschap te versterken.

De leden van de CDA-fractie lezen dat de inzet plaatsvindt onder aansturing van de Supreme Allied Commander Europe (SACEUR). De SACEUR kan daarmee besluiten nemen over verplaatsing en inzet van eenheden zonder nadere toestemming van de betreffende landen. De leden van de CDA-fractie vragen of en wanneer de SACEUR ook het mandaat krijgt voor gevechtshandelingen.

De leden van de CDA-fractie zijn benieuwd naar de dreiging die uitgaat van Rusland richting Roemenië. Zij vragen wat het dreigingsniveau is in de directe omgeving van de Roemeense grenzen. Daarnaast vragen deze leden wat de reden is waarom voor de militaire basis in Cincu als standplaats is gekozen. Zij vragen of dit, gezien de ligging in het midden van het land, geen ongunstige plek is indien de dreiging toeneemt vanuit de Zwarte Zee/Moldavië.

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de beslissing van het kabinet om een Nederlandse bijdrage aan een nieuwe NAVO Battle Group in Roemenië.

De leden van de SP-fractie zien in Oost-Europa ontwikkelingen die lijken op de komst van een nieuw ijzeren gordijn. Zij vragen wat de opvatting is van het kabinet over deze ontwikkeling.

De leden van de SP-fractie achten het niet waarschijnlijk dat Rusland daadwerkelijk NAVO-gebied zal aanvallen, met name vanwege artikel 5 NAVO-Verdrag. De leden van de SP-fractie begrijpen niettemin dat Rusland angst aanjaagt in Oost-Europa. In dat licht hebben deze leden de volgende vragen. Achten het kabinet het mogelijk dat de plaatsing van Nederlandse soldaten een voorbode is van permanent verblijf? Waar hangt dit vanaf?

Het kabinet stelt dat er twee redenen zijn om versterkingen in Oost-Europese landen als Roemenië te bepleiten. Dat zijn de versterking van de collectieve afschrikking en ten tweede aan de geruststelling van de bondgenoten in de regio. De leden van de SP-fractie vragen op welke manier de NAVO-bondgenoten in Oost-Europa «geruststelling» hebben gedefinieerd. Waarom heeft het kabinet tot een verblijf van een jaar besloten? Hoe verhoudt zich dat tot wat «middellange termijn» heet in de brief. Hoe lang definieert het kabinet de middellange termijn? Zo vragen de leden van de SP-fractie.

In de Duitse krant Die Welt van 16 juni 2022 (Nato verstärkt ihre Einsatzbereitschaft; Geplant ist die Teilung der Brigaden an der Ostflanke) wordt gemeld dat Duitsland, dat evenals Nederland in Litouwen met troepen is gevestigd, om financiële redenen een tweedeling maakt in een gevestigde groep militairen en een snel over te brengen deel van het Duitse contingent. De leden van de SP-fractie vragen of de kosten ook een rol spelen bij de opstelling van het kabinet.

Deze leden vragen of het juist is dat drie maal 100 mensen worden gestuurd, omdat de aflossing na vier maanden geschiedt en wat dat betekent voor de inzetbaarheid en gereedheid van de Nederlandse krijgsmacht.

De leden van de SP-fractie vragen nadere informatie over de precieze grootte van de Battle Group en de inbreng van de diverse leden aan deze gevechtsgroep. Wat wordt de precieze taak van Frankrijk en welke infrastructurele ondersteuning zal Roemenië verlenen? Zijn er verschillen in de organisatie en indeling van de vier multinationale battlegroups in Bulgarije, Hongarije, Slowakije en Roemenië? Zo vragen deze leden.

Ten slotte vragen de leden van de SP-fractie of er (al of niet via de NAVO) verzoeken zijn om meer militairen te leveren aan deze Battle Groups of andere gevechtsgroepen of dat het kabinet dat uitsluit.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over de Nederlandse bijdrage aan de NAVO Battle Group in Roemenië. Deze leden hebben hierover nog enkele opmerkingen en vragen.

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de Battle Group wordt ingezet voor de bescherming van het bondgenootschappelijk verdragsgebied. Deze leden zien het belang van NAVO-aanwezigheid in Zuidoost-Europa en steunen de inzet van het kabinet hierin. De leden van de PvdA-fractie lezen dat de Battle Group snel in actie zou kunnen komen. Zij vragen op welke termijn de Battle Group tot actie over zou kunnen gaan, mocht de situatie hiertoe aanleiding geven.

De leden van de PvdA-fractie lezen dat het verzoek om bij te dragen aan de missie kwam van strategische partner Frankrijk. Zij hebben hierover de volgende vragen. Hoe wordt er tijdens de missie verder gewerkt aan militaire samenwerking tussen Frankrijk en Nederland? Hoe ziet de samenwerkingsrelatie met Frankrijk er verder uit? Wordt er ook met gastland Roemenië samengewerkt en op welke manier? In de brief wordt vermeld dat Roemenië een aantal ondersteunende taken voor de Battle Group zal vervullen, welke taken betreft dit?

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de NAVO met deze missie mede inzet op afschrikking. Hoe wordt er verder op lange termijn ingezet op afschrikking en verdediging van het verdragsgebied van de NAVO? Hoe vindt het kabinet dat verdere versterking van de oostflank van het

verdragsgebied op de middellange termijn vorm moet krijgen? Wat gaat het kabinet doen om hier al dan niet een actieve rol in te spelen als lidstaat Nederland? De leden van de PvdA-fractie onderschrijven de zorg dat de verslechtering van de veiligheidssituatie lang zal aanhouden. Hoe kunnen Oost-Europese bondgenoten hierin verder worden ondersteund de komende maanden? Wat zijn de lange termijn plannen van de Minister om bij te dragen aan veiligheid in het gebied?

De leden van de PvdA-fractie onderschrijven het belang van goede communicatie tussen de SACEUR en de Commandant der Strijdkrachten. Zij vragen hoe deze samenwerking er uitziet.

Verder lezen de leden van de PvdA-fractie dat de inzet van het kabinet in beginsel doelt op 12 maanden aanwezigheid van Nederlandse militairen in Roemenië. Hoe verlopen de gesprekken over de opvolging van de Nederlandse rotatie? Zou eventuele verlenging van de missie voor Nederland haalbaar kunnen zijn? Zo vragen de leden van de PvdA-fractie.

De leden van de SGP-fractie hebben kennisgenomen van de brief over het besluit inzake een Nederlandse militaire bijdrage van 12 maanden aan een multinationale NAVO Battle Group in Roemenië. Zij hebben de volgende vragen en opmerkingen.

De leden van de SGP-fractie steunen, gegeven de Russische agressie in Oekraïne, het besluit van de NAVO inzake de ontplooiing van een multinationale Battle Group in Bulgarije, Hongarije, Slowakije en Roemenië, in aanvulling op de bestaande NAVO Battle Groups in de Baltische Staten en Polen. Wat betreft de voorziene duur van deze ontplooiing wordt opgemerkt «zolang als nodig om de toegenomen Russische dreiging het hoofd te bieden.» De leden van de SGP-fractie hebben hierover de volgende vragen. Wat wordt gedaan om te zorgen dat de versterkingen op lange termijn haalbaar en houdbaar zijn? Wanneer zullen de zes Battle Groups naar verwachting op volle operationele sterkte zijn? Wat is het mandaat van de zes Battle Groups, bijvoorbeeld in het (onverhoopte) scenario dat een van deze NAVO-landen militair wordt aangevallen?

De leden van de SGP-fractie steunen ook de keuze van het kabinet om met een eenheid van compagniesgrootte van circa 200 militairen bij te dragen aan de NAVO Battle Group in Roemenië. Het gaat volgens deze leden immers om collectieve afschrikking en de verdediging van Nederlands grondgebied en dat van de bondgenoten. Deze leden vragen welke andere landen welke bijdrage zullen leveren aan deze Battle Group, met Frankrijk als Framework Nation. Voorts vragen deze leden wanneer Nederland duidelijkheid verwacht over inzet van een separaat genietaakteam van circa 85 militairen.

De Nederlandse inzet zal plaatsvinden onder aansturing en commando van de SACEUR. De leden van de SGP-fractie vragen wat het precieze mandaat is voor de SACEUR en wat de door de Noord-Atlantische Raad gestelde kaders inzake commandovoering en besluitvorming bij daadwerkelijke militaire inzet zijn.

## **II Reactie van de bewindspersoon**

### **Vragen en antwoorden**

*Vragen van de VVD-fractie*

#### **Vraag 1**

De Minister geeft te kennen dat, met het oog op het waarborgen van het eigen voortzettingsvermogen, de inzet in beginsel 12 maanden duurt. Deze leden vragen de Minister in te gaan op de gevolgen voor de inzetbaarheid van 11 Luchtmobiele Brigade en de landmacht. Zij vragen of er met de inzet van desbetreffende compagnie nog ruimte tot extra inzet is zodra de NAVO daarom vraagt.

#### **Antwoord**

Om de inzet van 11 Luchtmobiele Brigade mogelijk te maken, vult het commando Landstrijdkrachten de brigade aan met schaarse capaciteiten van andere onderdelen van de Landmacht, waaronder personeel, munitie, materieel en medische ondersteuning. Dit heeft verdringingseffecten op gereedstellings activiteiten van andere eenheden. Deze effecten zijn door Defensie als acceptabel beoordeeld met oog op het belang van de inzet. Zie hiervoor ook het antwoord op vraag 5. Daarnaast zijn er ook positieve effecten voor de inzetbaarheid en gereedheid van de uitgezonden rotaties, dit vanwege de goede oefenmogelijkheden in het gebied, waarbij ook met bondgenoten kan worden geoefend.

De haalbaarheid van verlenging of additionele inzet beoordeelt Defensie aan de hand van een eventueel verzoek hiertoe opnieuw. Met het oog op de reeds aangegane andere verplichtingen en het huidige voortzettingsvermogen is de beschikbare militaire capaciteit voor een vergelijkbare aanvullende inzet van compagniesgrootte beperkt.

#### **Vraag 2**

De leden van de VVD-fractie lezen dat er sprake is van drie rotaties van vier maanden elk en vragen of de rotaties mogelijk door andere compagnieën binnen de landmacht worden opgevuld of dat dit louter binnen 11 Luchtmobiele Brigade blijft.

#### **Antwoord**

Het personeel in de gevechtscompagnieën van de drie rotaties wordt door 11 Luchtmobiele Brigade geleverd. Een deel van de ondersteuning komt uit andere eenheden van het commando Landstrijdkrachten.

#### **Vraag 3**

Indachtig het waarborgen van het eigen voortzettingsvermogen verzoeken de leden van de VVD-fractie de Minister aan te geven hoe reëel een langere inzet dan 12 maanden is. Indien dat niet het geval is, vragen deze leden aan te geven wat de oorzaak daarvan is. Zij vragen of de Minister desnoods mogelijkheden ziet om met bijvoorbeeld België in gesprek te gaan om een jaarlijks rotatieschema overeen te komen.

## Antwoord

Nederland levert met drie rotaties van vier maanden een substantiële bijdrage aan de *Battle Group* in Roemenië. Zoals gesteld in het antwoord op vraag 1, zou een eventuele verlenging druk leggen op de beschikbare capaciteit binnen het commando Landstrijdkrachten. Hierbij speelt mee dat Nederland reeds verplichtingen is aangegaan, onder meer voor de snelle interventiecapaciteit van de NAVO en de eFP-presentie in Litouwen. De Nederlandse inzet aan de oostflank op langere termijn is afhankelijk van de wijze waarop NAVO de verdediging van de oostflank op de langere termijn wil vormgeven. De versterking van de collectieve verdediging krijgt vorm in de regionale plannen die NAVO op dit moment ontwikkeld. De haalbaarheid van een eventueel verzochte verlenging beoordeelt Defensie aan de hand van een eventueel verzoek op basis van bovenstaande factoren.

Frankrijk spreekt, als *Framework Nation*, met andere NAVO-bondgenoten over de opvolging van de Nederlandse rotatie die in beginsel beperkt is tot één jaar.

## Vraag 4

De leden van de VVD-fractie vragen de Minister in bredere zin aan te geven hoe het is gesteld met de overige militaire inzet binnen de NAVO *Battle Groups* in Zuidoost-Europa. Zijn er landen die niet leveren wat oorspronkelijk is toegezegd? Zo ja, op welke wijze wordt dit dan opgevuld?

## Antwoord

De NAVO *Battle Groups* in Zuidoost-Europa zijn op dit moment nog in oprichting. Een aantal NAVO-bondgenoten, waaronder Frankrijk, Tsjechië, Duitsland en Nederland heeft reeds militaire capaciteit toegezegd. Het zal enige tijd duren voordat alle *Battle Groups* volledig operationeel zijn. Het is het kabinet niet bekend dat er NAVO-bondgenoten zouden zijn die niet de militaire capaciteiten gaan leveren die zij hebben toegezegd.

## Vraag 5

Deze leden vragen de Minister voorts in te gaan op de effectiviteit van de inzet van de Nederlandse strijdkrachten, daar inzet nu verdeeld is over Litouwen, Slowakije en Roemenië, en tot voor kort eveneens Bulgarije. Zijn er, buiten de Verenigde Staten, andere bondgenoten die over meer dan twee landen verdeeld hun militairen inzetten? Acht de Minister deze inzet van man en materieel effectief? Zo vragen de leden van de VVD-fractie.

## Antwoord

De Nederlandse militaire inzet in Slowakije, Roemenië en Bulgarije leidt tot een directe versterking van de oostflank. Hiermee draagt Nederland bij aan de versterking van de collectieve afschrikking- en verdedigingsfunctie van de NAVO en de geruststelling van bondgenoten in de regio. Nederland zal aan de hand van de NAVO-plannen voor de versterking van de collectieve verdediging op de langere termijn, de toekomstige inzet vormgeven.

## Vraag 6

De Minister rept over de mogelijke inzet van een genietaakteam van circa 85 personen per rotatie. De leden van de VVD-fractie vragen de Minister in te gaan op de vraag of het genietaakteam uiteindelijk is ingezet en zo niet, waarom niet. Zij vragen de Minister voorts in te gaan op de gemaakte kostenraming na de ervaringen die inmiddels in de praktijk zijn opgedaan.

### Antwoord

Nederland levert van 23 juni tot en met oktober 2022 een genietaakteam van maximaal 85 personen aan de Frans geleide genietaakgroep. Het genietaakteam wordt ingezet om constructiewerkzaamheden uit te voeren aan Camp Berthelot op het *Joint National Training Centre* (JNTC) te Cincu, waar de *Battle Group* in augustus wordt ontplooid. Gelijktijdig met het genietaakteam ontplooit ook een gedeelte van het *National Support Element* (NSE) ter ondersteuning van de genisten. Onderdeel van het genietaakteam zijn drie reservisten en materieel van een civiel bedrijf. Deze samenwerking is onderdeel van de ontwikkeling van de adaptieve krijgsmacht waarmee op flexibele wijze en op korte termijn meer capaciteit wordt gegenereerd voor de uitvoering van genietaken.

Omdat er nog niet eerder een genietaakteam in deze samenstelling voor missies is ingezet, kan ik op dit moment geen uitspraak doen over eventuele afwijkingen ten opzichte van de gemaakte kostenraming.

## Vraag 7

De leden van de VVD-fractie vragen de Minister tot slot in te gaan op de taken van een *Framework Nation*, in dit geval Frankrijk, en uiteen te zetten hoeveel militaire capaciteit en kosten daarmee voor desbetreffend land gemoeid zijn, en op welke wijze wordt besloten welk land Framework Nation wordt.

### Antwoord

Frankrijk is *Framework Nation* van de *Battle Group* in Roemenië. De NAVO heeft het Franse aanbod hiertoe geaccepteerd. De *Framework Nation* levert de kern van de *Battle Group*, zoekt en coördineert de samenwerking met bondgenoten, stemt af met het gastland Roemenië, neemt het initiatief bij de (door)ontwikkeling van de accommodatie en andere faciliteiten, en heeft de leiding over het trainingsprogramma en de inzet van de *Battle Group*. Voor de *Battle Group* zet Frankrijk een gemechaniseerd bataljon in, versterkt met nationale logistieke ondersteuning. De Franse inzet loopt in omvang op tot ongeveer 1.000 militairen. Het is Nederland niet bekend welke kosten er met de Franse inzet zijn gemoeid.

*Vragen van de D66-fractie*

## Vraag 8

De leden van de D66-fractie zijn tevreden met de inzet van het kabinet om de veiligheid van Nederland te garanderen en zijn benieuwd naar de concrete invulling van de samenwerking van de NAVO *Battle Group* in Roemenië. Zij vragen of de Minister kan uitweiden over de interoperabiliteit tussen de verschillende nationale krijgsmachten, specifiek wat betreft de interoperabiliteit van het gebruikte materieel tussen samenwerkende landen.

## Antwoord

De Nederlandse bijdrage aan de door Frankrijk geleide *Battle Group* biedt kans om te werken aan gezamenlijke interoperabiliteit. Op hoofdlijnen is deze interoperabiliteit al aanwezig, doordat beide landen werken met NAVO-standaarden. Dit is bijvoorbeeld van toepassing op besluitvormingsprocessen en munitie. In de praktijk zullen er naar verwachting tijdens de inzet, op zowel tactisch als operationeel niveau, zaken opspelen die de Franse en Nederlandse rotaties gezamenlijk dienen te onderwerpen. Juist door deze ervaring leert men elkaars werkwijze kennen en wordt de interoperabiliteit versterkt. Materieel is een nationale verantwoordelijkheid. De Franse en Nederlandse militairen maken tijdens de rotaties daarom in beginsel geen gebruik van elkaars materieel. Ook het onderhoud van materieel vindt in principe gescheiden plaats. Ditzelfde geldt ook voor de *eFP-Battle Group* in Litouwen. In de praktijk zal worden gezocht om, binnen de gestelde kaders, ook zoveel als mogelijk de samenwerking op te zoeken op het gebied van materieel.

## Vraag 9

De leden van de D66-fractie zijn benieuwd naar de capaciteiten van de Nederlandse bijdrage aan de NAVO *Battle Group* in Roemenië. Zij vragen of de Minister kan uiteenzetten welk materieel er meegenomen zal worden op deze missie en aan te geven of dit zwaar genoeg is. Hoe zit het met de invulling van de medische keten? Hoe wordt voldaan aan de tijdsnormen die gelden tijdens deze missie? Welke risico's kunnen er tijdens de missie plaatsvinden en hoe worden deze afgedekt? Kan de Minister hiernaast verder uitweiden over het verloop van het transport naar Roemenië? Welke knelpunten zijn er op het gebied van militaire mobiliteit? Op welke manier worden er hier lessen uit getrokken? Worden deze lessen ook direct meegenomen naar het PESCO-project militaire mobiliteit? Zo vragen de leden van de D66-fractie.

## Antwoord

De Nederlandse rotaties doorlopen, samen met Franse militairen, een gezamenlijk opwerk- en trainingsprogramma. De eerste Nederlandse rotatie is onder meer uitgerust met Mercedes Benz CDI-terreinwagens, SPIKE-antitankwapens en 81mm mortieren.

De Nederlandse eenheden kunnen zelf voorzien in de eerstelijns gezondheidszorg (*Role 1*) of hiervoor gebruik maken van de faciliteiten van bondgenoten in de regio. Voor specialistische zorg (*Role 2 en Role 3*) kunnen de Nederlandse eenheden gebruik maken van de civiele en militaire faciliteiten van het gastland. De voornaamste risico's worden gezien in (verkeers)ongevallen, de hitte/koude, mogelijke infectiezieken en flora en fauna. Mitigatie van deze medische risico's vindt plaats door voorlichting en advies.

Het personeel vliegt met commercieel en militair luchttransport in. Het materieel wordt vanuit doelmatigheidsoverweging grotendeels met commercieel wegtransport vervoerd. De Defensie raamcontracten met transporteurs zijn voor deze ontplooiing doelmatiger dan militaire konvoien. Defensie onderkent op dit moment geen knelpunten op het gebied van militaire mobiliteit. Er zijn op dit moment nog geen lessen te benoemen voor het PESCO-project militaire mobiliteit. Tijdens de evaluatie van de inzet zal hier aandacht aan worden besteed.

## Vraag 10

De leden van de D66-fractie zijn benieuwd naar de strategische implicaties van de Nederlandse bijdrage aan NAVO *Battle Group* in Roemenië. Kan de Minister hier verder op ingaan? Is de missie deel van een veranderende focus binnen de NAVO-strategie van *deterrence by reinforcement* naar *deterrence by denial*? Hoe past deze missie in het algehele afschrikkings-kader van de NAVO jegens Rusland? Wat zijn de verdere strategische implicaties van deze missie, ook met betrekking tot de Nederlandse bijdrage aan de *Enhanced Forward Presence* missie in Litouwen? Zo vragen de leden van de D66-fractie.

## Antwoord

De NAVO-bondgenoten hebben in de periode voor en na de Russische invasie van Oekraïne diverse maatregelen genomen om het NAVO-verdragsgebied te beschermen, Rusland af te schrikken en bondgenoten bij te staan. De NAVO *Battle Groups* in Zuidoost-Europa zijn onderdeel van deze directe versterking van de oostflank van het NAVO-verdragsgebied. Dit is aanvulling op de bestaande NAVO *Battle Groups* in de Baltische Staten en Polen, en andere militaire activiteiten in het NAVO-verdragsgebied.

De aanwezigheid van militairen van bondgenoten maakt duidelijk dat een schending van het NAVO-verdragsgebied leidt tot de onmiddellijke betrokkenheid van het hele bondgenootschap. De multinationale inzet vormt daarom een belangrijk teken van eendracht, daadkracht en onderlinge solidariteit. Door de militaire aanwezigheid in de regio is NAVO daarnaast beter in staat om direct haar grondgebied te beschermen in het geval dat nodig is.

Op de NAVO-Top in Madrid besloten de NAVO-bondgenoten over de afschrikkings- en verdedigingsfunctie van de NAVO op de langere termijn. De voorziene versterkte *posture* dient volgens Nederland het hoofd te kunnen bieden aan een, naar verwachting, langjarige verlengde dreiging vanuit Rusland. Het kabinet informeert uw Kamer nader over de voorziene versterking in het verslag van de NAVO-Top.

De komende periode zal nader worden uitgewerkt hoe de NAVO-plannen voor de versterking van de *posture* concreet worden ingevuld en wat hierbij van de bondgenoten wordt gevraagd. Bijvoorbeeld als het gaat om het type, de aantallen en de mate van gereedheid van eenheden in het kader van de snelle interventiecapaciteiten. Het kabinet heeft uw Kamer in de samenvatting geïnfomeerd over de inzet in het kader van de collectieve verdediging, missies en operaties. Nederland streeft ernaar om ten minste evenredig aan andere bondgenoten bij te dragen aan de versterking van de NAVO-*posture* (Brief van 17 juni 2022).

*Vragen van de CDA-fractie*

## Vraag 11

De leden van de CDA-fractie lezen dat de inzet plaatsvindt onder aansturing van de *Supreme Allied Commander Europe* (SACEUR). De SACEUR kan daarmee besluiten nemen over verplaatsing en inzet van eenheden zonder nadere toestemming van de betreffende landen. De leden van de CDA-fractie vragen of en wanneer de SACEUR ook het mandaat krijgt voor gevechtshandelingen.

## Antwoord

Op 1 maart heeft de Noord Atlantische Raad (NAR) besloten om de eenheden van de *Battle Groups* in de Baltische staten en Polen, onder bevel van SACEUR te brengen (Kamerstuk 29 521, nr. 439). De NAVO-bondgenoten hebben op 8 april ditzelfde ook besloten voor de *Battle Groups* in Zuidoost-Europa. Met dit politieke mandaat kan SACEUR, binnen de meegekregen kaders, besluiten nemen over bijvoorbeeld de verplaatsing van eenheden zonder nadere toestemming van de betreffende landen. De NAR heeft SACEUR hiermee in staat gesteld om op korte termijn te kunnen reageren op dreigingen aan de oostflank van het verdragsgebied. Binnen de op dit moment geldende *rules of engagement* zijn alleen beperkte gevechtshandelingen in het kader van directe zelfverdediging toegestaan, bijvoorbeeld als eenheden onder SACEUR's bevel direct worden aangevallen.

De NAR kan besluiten om SACEUR meer bevoegdheden te geven, bijvoorbeeld het mandaat voor volledige gevechtshandelingen indien het NAVO-verdragsgebied wordt aangevallen (een artikel 5 situatie). Het overgaan naar deze zogenoemde verdediging-*fase* vergt altijd een politiek besluit van de NAR en dus consensus onder alle bondgenoten.

## Vraag 12

De leden van de CDA-fractie zijn benieuwd naar de dreiging die uitgaat van Rusland richting Roemenië. Zij vragen wat het dreigingsniveau is in de directe omgeving van de Roemeense grenzen. Daarnaast vragen deze leden wat de reden is waarom voor de militaire basis in Cincu als standplaats is gekozen. Zij vragen of dit, gezien de ligging in het midden van het land, geen ongunstige plek is indien de dreiging toeneemt vanuit de Zwarte Zee/Moldavië.

## Antwoord

Op dit moment is er geen directe conventionele Russische dreiging tegen Roemenië. Hetzelfde geldt voor buurland Moldavië. De ontwikkelingen in de regio worden nauwgezet gevolgd.

De standplaats Cincu is in afstemming tussen *Framework Nation* Frankrijk en *Host Nation* Roemenië gekozen, vanwege de beschikbare infrastructuur en trainingsfaciliteiten. Verschillende bondgenoten, zoals de Verenigde Staten en Turkije, hebben de afgelopen jaren grootschalige oefeningen in Cincu uitgevoerd. Dankzij de centrale ligging in het land is de eenheid vanuit deze locatie in staat om te reageren op dreiging tegen het NAVO-verdragsgebied vanuit verschillende richtingen.

*Vragen van de SP-fractie*

## Vraag 13

De leden van de SP-fractie zien in Oost-Europa ontwikkelingen die lijken op de komst van een nieuw ijzeren gordijn. Zij vragen wat de opvatting is van het kabinet over deze ontwikkeling.

## Vraag 14

De leden van de SP-fractie achten het niet waarschijnlijk dat Rusland daadwerkelijk NAVO-gebied zal aanvallen, met name vanwege artikel 5 NAVO-Verdrag. De leden van de SP-fractie begrijpen niettemin dat Rusland angst aanjaagt in Oost-Europa. In dat licht hebben deze leden de

volgende vragen. Acht het kabinet het mogelijk dat de plaatsing van Nederlandse soldaten een voorbode is van permanent verblijf? Waar hangt dit vanaf?

### **Vraag 15**

Het kabinet stelt dat er twee redenen zijn om versterkingen in Oost-Europese landen als Roemenië te bepleiten. Dat zijn de versterking van de collectieve afschrikking en ten tweede aan de geruststelling van de bondgenoten in de regio. De leden van de SP-fractie vragen op welke manier de NAVO-bondgenoten in Oost-Europa «geruststelling» hebben gedefinieerd. Waarom heeft het kabinet tot een verblijf van een jaar besloten? Hoe verhoudt zich dat tot wat «middellange termijn» heet in de brief. Hoe lang definieert het kabinet de middellange termijn? Zo vragen de leden van de SP-fractie.

### **Antwoord**

De Russische aanval op Oekraïne heeft de veiligheidssituatie in heel Europa significant verslechterd. Het kabinet acht het noodzakelijk dat NAVO de collectieve verdediging aan de oostflank versterkt op een wijze die langjarig het hoofd kan bieden aan de Russische dreiging. Het geheel aan NAVO-activiteiten dient hierbij voldoende flexibel te blijven om in te spelen op (toekomstige) dreigingen uit alle richtingen. Daarnaast dienen bondgenoten het voortzettingsvermogen van de nieuwe *posture* langjarig te kunnen garanderen.

Met het oog op het waarborgen van het eigen voortzettingsvermogen is besloten tot een inzet van in beginsel twaalf maanden. Vervolgens kan een ander land de inzet in Roemenië overnemen. Of Nederland in de toekomst opnieuw bijdraagt aan een rotatie voor de *Battle Group* is afhankelijk van de NAVO-plannen ter versterking van de collectieve afschrikking- en verdedigingsfunctie op de langere termijn.

NAVO-bondgenoten hebben diverse maatregelen genomen om het NAVO-verdragsgebied te beschermen, Rusland af te schrikken en bondgenoten bij te staan. De korte termijn refereert hierbij naar de NAVO-maatregelen die vlak voor en direct na de Russische invasie van Oekraïne zijn genomen. De middellange termijn refereert naar de maatregelen waarover de NAVO-bondgenoten hebben besloten tijdens de ministeriële bijeenkomst van Ministers van Buitenlandse Zaken op 8 april 2022. Op de NAVO-Top in Madrid besloten de NAVO-bondgenoten over de verdediging van de afschrikings- en verdedigingsfunctie van de NAVO op de lange termijn.

### **Vraag 16**

In de Duitse krant Die Welt van 16 juni 2022 (*Nato verstärkt ihre Einsatzbereitschaft; Geplant ist die Teilung der Brigaden an der Ostflanke*) wordt gemeld dat Duitsland, dat evenals Nederland in Litouwen met troepen is gevestigd, om financiële redenen een tweedeling maakt in een gevestigde groep militairen en een snel over te brengen deel van het Duitse contingent. De leden van de SP-fractie vragen of de kosten ook een rol spelen bij de opstelling van het kabinet.

### **Antwoord**

Het kabinet acht een actieve militaire bijdrage aan de bescherming van het NAVO-verdragsgebied, afschrikking van Rusland en het bijstaan van bondgenoten, waaronder aan de oostflank, van primair belang. De

hiermee gepaarde kosten worden uiteraard zorgvuldig gewogen, maar vormen op dit moment geen bepalende factor. Voortzettingsvermogen en flexibiliteit zijn dat wel.

### **Vraag 17**

Deze leden vragen of het juist is dat drie maal 100 mensen worden gestuurd, omdat de aflossing na vier maanden geschiedt en wat dat betekent voor de inzetbaarheid en gereedheid van de Nederlandse krijgsmacht.

### **Antwoord**

De bijdrage van 11 Luchtmobiele Brigade bestaat uit drie gevechtscompagnieën van 100 personen, aangevuld met ondersteunende eenheden. Hierdoor bestaat elke rotatie in totaal uit ongeveer 150 personen. Er is gekozen voor een rotatieschema van vier maanden per rotatie om aan te sluiten bij de Franse contributie die eenzelfde rotatieritme aanhoudt.

Zoals is aangegeven bij het antwoord op vraag 1 treden door de inzet verdringingseffecten op gereedstellings activiteiten van andere eenheden op. Daar staat tegenover dat er ook positieve effecten zijn voor de inzetbaarheid en gereedheid van de uitgezonden rotaties, dit vanwege de goede oefenmogelijkheden in het gebied, waarbij ook met bondgenoten kan worden geoefend.

### **Vraag 18**

De leden van de SP-fractie vragen nadere informatie over de precieze grootte van de Battle Group en de inbreng van de diverse leden aan deze gevechtsgroep. Wat wordt de precieze taak van Frankrijk en welke infrastructurele ondersteuning zal Roemenië verlenen? Zijn er verschillen in de organisatie en indeling van de vier multinationale battlegroups in Bulgarije, Hongarije, Slowakije en Roemenië? Zo vragen deze leden.

### **Antwoord**

De *Battle Group* is een door Frankrijk geleide multinationale gevechtseenheid. De rotaties doorlopen gedurende de inzet een gezamenlijk opwerk- en trainingsprogramma. Qua sterkte zal de *Battle Group* groeien van ongeveer 650 militairen vanaf juli dit jaar tot ongeveer 1.000 militairen medio 2023. De rol die Frankrijk als Framework Nation vervult, staat omschreven bij het antwoord op vraag 7. Roemenië verricht als gastland een aantal ondersteunende taken, zoals het ter beschikking stellen van het *National Training Centre* (JNTC) in Cincu, waar de *Battle Group* in augustus tijdelijk wordt ontplooid, het naastgelegen oefenterrein en initieel contact met lokale leveranciers van bijvoorbeeld voeding en bouwmaterialen.

De overige multinationale *Battle Groups* in Bulgarije, Hongarije en Slowakije zijn op dit moment in oprichting. De *Battle Groups* zullen op vergelijkbare wijze worden ingericht. In deze fase zijn er geen onderscheidende verschillen aan te wijzen in de organisatie en indeling.

### **Vraag 19**

Ten slotte vragen de leden van de SP-fractie of er (al of niet via de NAVO) verzoeken zijn om meer militairen te leveren aan deze *Battle Groups* of andere gevechtsgroepen of dat het kabinet dat uitsluit.

## **Antwoord**

De NAVO-bondgenoten besloten op de NAVO-Top in Madrid over de benodigde versterking van de collectieve afschrikking en verdediging op de langere termijn. Nederland zal op basis van de uitkomsten van de Top bezien of, en zo ja, op welke wijze beschikbare militaire capaciteiten het meest effectief kunnen worden ingezet voor de bescherming van het bondgenootschappelijk verdragsgebied. Er ligt op dit moment geen verzoek om meer militairen te leveren aan *de Battle Group* in Roemenië. Zie hierover ook het antwoord op vraag 1.

*Vragen van de PvdA-fractie*

## **Vraag 20**

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de Battle Group snel in actie zou kunnen komen. Zij vragen op welke termijn de Battle Group tot actie over zou kunnen gaan, mocht de situatie hiertoe aanleiding geven.

## **Antwoord**

De ontplooiing en integratie binnen het multinationale bataljon duurt enkele dagen. Daarna is de eenheid direct inzetbaar om de op dit moment toebedeelde taken uit te voeren.

## **Vraag 20**

De leden van de PvdA-fractie lezen dat het verzoek om bij te dragen aan de missie kwam van strategische partner Frankrijk. Zij hebben hierover de volgende vragen. Hoe wordt er tijdens de missie verder gewerkt aan militaire samenwerking tussen Frankrijk en Nederland? Hoe ziet de samenwerkingsrelatie met Frankrijk er verder uit? Wordt er ook met gastland Roemenië samengewerkt en op welke manier? In de brief wordt vermeld dat Roemenië een aantal ondersteunende taken voor de Battle Group zal vervullen, welke taken betreft dit?

## **Antwoord**

Samenwerking met Roemenië zal vooral plaatsvinden tijdens oefeningen en trainingen. Tijdens de oefeningen van 11 Luchtmobiele Brigade in februari, maart en april 2022 in Roemenië zijn goede contacten gelegd met de Roemeense krijgsmacht. Daarnaast zal Roemenië als gastland voorzien in logistieke ondersteuning

De Nederlandse rotaties integreren gedurende de inzet volledig in de Franse *Battle Group*. Dit betekent dat de Franse commandant de Nederlandse eenheid zal inzetten en gebruiken voor de uitvoering van zijn opdrachten. De integratie vindt plaats door het doorlopen van een gezamenlijk opwerk- en trainingsprogramma. Naast deze doctrinaire samenwerking zal ook integratie van de *command and control* systemen de nodige aandacht krijgen, zodat bijvoorbeeld communicatie en bevelvoering zoveel mogelijk aansluiten.

Zie ook het antwoord op vraag 18.

## **Vraag 21**

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de NAVO met deze missie mede inzet op afschrikking. Hoe wordt er verder op lange termijn ingezet op afschrikking en verdediging van het verdragsgebied van de NAVO? Hoe

vindt het kabinet dat verdere versterking van de oostflank van het verdragsgebied op de middellange termijn vorm moet krijgen? Wat gaat het kabinet doen om hier al dan niet een actieve rol in te spelen als lidstaat Nederland? De leden van de PvdA-fractie onderschrijven de zorg dat de verslechtering van de veiligheidssituatie lang zal aanhouden. Hoe kunnen Oost-Europese bondgenoten hierin verder worden ondersteund de komende maanden? Wat zijn de lange termijn plannen van de Minister om bij te dragen aan veiligheid in het gebied?

### **Antwoord**

De NAVO-bondgenoten besloten op de NAVO-Top in Madrid over de benodigde versterking van de collectieve afschrikking en verdediging op de langere termijn. Nederland heeft in de onderhandelingen richting de Top benadrukt dat het geheel aan NAVO-activiteiten uiteindelijk een vorm dient te krijgen die voldoende flexibel is en dat bondgenoten het voortzettingsvermogen moeten kunnen garanderen. Nieuwe plannen dienen hierbij in lijn te zijn met de reeds lopende initiatieven gericht op de versterking van de afschrikking en verdediging van de NAVO. Waaronder de verdere implementatie van het *Concept for the Deterrence and Defence of the Euro-Atlantic Area* (DDA), het onderliggende SACEUR's *Area-wide Strategic Plan* en de verdere modernisering van de militaire troepenstructuur (de *NATO Force Structure*).

Het kabinet is van mening dat Nederland als NAVO-bondgenoot actief militair dient bij te dragen aan de versterking van de collectieve afschrikking en verdediging van de NAVO, waaronder aan de oostflank. Het kabinet beziet in samenwerking met partnerlanden als Duitsland, hoe de Nederlandse militaire capaciteiten hier het beste voor kunnen worden ingezet. Een exacte termijn is hier niet voor te geven. Uiteraard zullen wij uw Kamer hier zo spoedig mogelijk over informeren. Zie ook het antwoord op vraag 10.

### **Vraag 22**

Verder lezen de leden van de PvdA-fractie dat de inzet van het kabinet in beginsel doelt op 12 maanden aanwezigheid van Nederlandse militairen in Roemenië. Hoe verlopen de gesprekken over de opvolging van de Nederlandse rotatie? Zou eventuele verlenging van de missie voor Nederland haalbaar kunnen zijn? Zo vragen de leden van de PvdA-fractie.

### **Antwoord**

Zie het antwoord op vraag 3. Frankrijk spreekt, als *Framework Nation*, met andere NAVO-bondgenoten of zij de Nederlandse rotatie kunnen opvolgen. Verlenging van de inzet na twaalf maanden legt een grote druk op de nog beschikbare capaciteit binnen het commando Landstrijdkrachten en heeft gevolgen voor de reeds aangegane verplichtingen in NAVO-verband. De haalbaarheid van verlenging wordt aan de hand van een eventueel verzoek hiertoe beoordeeld.

*Vragen van de SGP-fractie*

### **Vraag 23**

De leden van de SGP-fractie steunen, gegeven de Russische agressie in Oekraïne, het besluit van de NAVO inzake de ontplooiing van een multinationale *Battle Group* in Bulgarije, Hongarije, Slowakije en Roemenië, in aanvulling op de bestaande NAVO Battle Groups in de Baltische Staten en Polen. Wat betreft de voorziene duur van deze

ontplooiing wordt opgemerkt «zolang als nodig om de toegenomen Russische dreiging het hoofd te bieden.» De leden van de SGP-fractie hebben hierover de volgende vragen. Wat wordt gedaan om te zorgen dat de versterkingen op lange termijn haalbaar en houdbaar zijn? Wanneer zullen de zes Battle Groups naar verwachting op volle operationele sterkte zijn? Wat is het mandaat van de zes *Battle Groups*, bijvoorbeeld in het (onverhoopte) scenario dat een van deze NAVO-landen militair wordt aangevallen?

#### **Antwoord**

De NAVO-bondgenoten besloten op de Top in Madrid over de benodigde versterking van de collectieve afschrikking en verdediging op de langere termijn. Nederland zal, samen met andere bondgenoten, blijven benadrukken dat het geheel aan NAVO-activiteiten, waaronder de *Battle Groups* in Zuidoost-Europa, uiteindelijk een vorm krijgt die voldoende flexibel is en dat bondgenoten het voortzettingsvermogen kunnen garanderen.

Zie verder de antwoorden op de vragen 4 (over de vulling van de *Battle Groups*) en 11 (over het mandaat).

#### **Vraag 24**

De leden van de SGP-fractie steunen ook de keuze van het kabinet om met een eenheid van compagniesgrootte van circa 200 militairen bij te dragen aan de NAVO Battle Group in Roemenië. Het gaat volgens deze leden immers om collectieve afschrikking en de verdediging van Nederlands grondgebied en dat van de bondgenoten. Deze leden vragen welke andere landen welke bijdrage zullen leveren aan deze Battle Group, met Frankrijk als Framework Nation.

#### **Antwoord**

De bijdrage van 11 Luchtmobiele Brigade bestaat uit drie gevechtscompagnieën van 100 personen, aangevuld met ondersteunende eenheden. Hierdoor bestaat elke rotaties in totaal uit ongeveer 150 personen. Frankrijk heeft, als Framework Nation, aangegeven op dit moment de *Battle Group* te willen vullen met één andere operationele partner voor de periode van minimaal één jaar. Frankrijk spreekt met andere NAVO-bondgenoten over opvolging van de Nederlandse militaire deelname na de zomer van 2023.

#### **Vraag 25**

Voorts vragen deze leden wanneer Nederland duidelijkheid verwacht over inzet van een separaat genietaakteam van circa 85 militairen.

#### **Antwoord**

Zie het antwoord op vraag 6.

#### **Vraag 26**

De Nederlandse inzet zal plaatsvinden onder aansturing en commando van de SACEUR. De leden van de SGP-fractie vragen wat het precieze mandaat is voor de SACEUR en wat de door de Noord-Atlantische Raad gestelde kaders inzake commandovoering en besluitvorming bij daadwerkelijke militaire inzet zijn.

**Antwoord**

Zie het antwoord op vraag 11.